

Förenade målen T-346/02 och T-347/02

Cableuropa, SA m.fl. mot Europeiska gemenskapernas kommission

”Konkurrens — Kontroll av företagskoncentrationer — Förordning (EEG) nr 4064/89 — Beslut om hänskjutande till de nationella myndigheterna — Begreppet avgränsad marknad”

Förstainstansrättens dom (tredje avdelningen) av den 30 september 2003 . II - 4259

Sammanfattning av domen

1. *Talan om ogiltigförklaring — Fysiska eller juridiska personer — Rättsakter som berör dem direkt — Beslut att hänskjuta undersökningen av en koncentration till de behöriga myndigheterna i en medlemsstat — Utomstående företag (Artikel 230 fjärde stycket EG, rådets förordning nr 4064/89, artikel 9.3)*

2. *Talan om ogiltigförklaring — Självständig i förhållande till nationella rättsmedel (Artiklarna 230 EG och 234 EG)*
3. *Talan om ogiltigförklaring — Fysiska eller juridiska personer — Rättsakter som berör dem personligen — Beslut att hänskjuta undersökningen av en koncentration till de behöriga myndigheterna i en medlemsstat — Utomstående företag (Artikel 230 fjärde stycket EG, rådets förordning nr 4064/89, artiklarna 6.1 b, 9.3 och 18.4)*
4. *Konkurrens — Koncentrationer — Kommissionens undersökning — Hänskjutande av undersökningen av en koncentration till de behöriga myndigheterna i en medlemsstat — Villkor — Domstolsprövning — Räckvidd (Rådets förordning nr 4064/89, artikel 9.2 a)*
5. *Förfarande — Åberopande av nya grunder under rättegången — Grund som föranleds av omständigheter som har framkommit först under rättegången — En dom av domstolen i vilken en rättslig situation som parterna kände till bekräftas — Avvisning (Förstainstansrättens rättegångsregler, artiklarna 48.2 och 76a.3)*
6. *Konkurrens — Koncentrationer — Hänskjutande av undersökningen av en koncentration till de behöriga myndigheterna i en medlemsstat — Relevant marknad — Fastställelse av den avgränsade karaktären — Geografisk avgränsning — Bedömningskriterier (Rådets förordning nr 4064/89, artikel 9)*
7. *Konkurrens — Koncentrationer — Kommissionens undersökning — Definition av referensmarknader — Befogenhet att företa skönsmässig bedömning — Domstolsprövning — Gränser (Rådets förordning nr 4064/89, artikel 9)*
8. *Konkurrens — Koncentrationer — Kommissionens undersökning — Beslut att hänskjuta undersökningen av en koncentration till de behöriga myndigheterna i en medlemsstat — Kommissionens utrymme för skönsmässig bedömning — Domstolsprövning — Gränser (Rådets förordning nr 4064/89, artikel 9.3 och 9.8)*

9. *Konkurrens — Koncentrationer — Kommissionens undersökning — Beslut att hänskjuta undersökningen av en koncentration till de behöriga myndigheterna i en medlemsstat — Kommissionens utrymme för skönsmässig bedömning — Tidigare beslutspraxis — Saknar relevans*
(Rådets förordning nr 4064/89, artikel 9.3)
10. *Gemenskapsrätt — Tolkning — Institutionernas rättsakter — Motivering — Hänsynstagande*
11. *Konkurrens — Koncentrationer — Hänskjutande av undersökningen av en koncentration till de behöriga myndigheterna i en medlemsstat — Verknningar — Exklusiv behörighet för de nationella myndigheterna att fatta beslut angående företagskoncentrationen — Avsaknad av möjlighet för kommissionen att binda de nationella myndigheterna i sak*
(Artikel 10 EG, rådets förordning nr 4064/89, artikel 9.2 a, 9.3 första stycket, 9.6 och 9.8)
12. *Institutionernas rättsakter — Motivering — Skyldighet — Omfattning — Beslut att hänskjuta undersökningen av en koncentration till de behöriga myndigheterna i en medlemsstat*
(Artikel 253 EG, rådets förordning nr 4064/89, artikel 9.3 första stycket)

1. För att en gemenskapsåtgärd direkt skall beröra en enskild sökande i den mening som avses i artikel 230 fjärde stycket EG, skall en gemenskapsåtgärd direkt inverka på den berörda partens rättsliga ställning, ha en rent automatisk karaktär när den genomförs och endast följa av gemenskapslagstiftningen utan att några mellanliggande regler tillämpas. Så är särskilt fallet när mottagarnas möjlighet att inte följa gemenskapsrätten är rent teoretisk, eftersom det inte råder något tvivel om att de är villiga att dra de slutsatser som är förenliga med rättsakten.

Ett beslut att hänskjuta undersökningen av en koncentration till de

behöriga myndigheterna i en medlemsstat, som kommissionen fattat med tillämpning av artikel 9.3 i förordning nr 4064/89 har inte till föremål ett uttalande om verkningarna av koncentrationen på de berörda marknader som är föremål för hänskjutandet, utan ett överlåtande av ansvaret för undersökningen till de nationella myndigheter som begärt detta för att dessa skall fatta beslut med tillämpning av sin nationella konkurrensrätt. Beslutet kan emellertid direkt påverka ett utomstående företags rättsliga ställning, eftersom det får till verkan att företaget fråntas möjligheten till kommissionens kontroll av koncentrationen på grundval av förordning nr 4064/89 och de processuella rättigheter som anges där till förmån för tredje man samt det rättsliga skydd som föreskrivs genom fördraget och eftersom det inte kräver

någon ytterligare genomförandeåtgärd för att hänskjutandet skall vara verkningfullt.

(se punkterna 49, 50, 64 och 65)

2. Den omständigheten att det eventuellt finns rättsmedel som gör det möjligt att väcka talan vid nationell domstol kan inte utesluta möjligheten att, på grundval av artikel 230 EG, direkt i gemenskapsdomstolarna bestrida lagligheten av en rättsakt som en gemenskapsinstitution har antagit. Ett utomstående företags möjlighet att väcka talan mot en nationell myndighets beslut avseende en företagskoncentration som fattats efter det att kommissionen hänskjutit ärendet, genom att använda sig av interna rättsmedel och i förekommande fall därvid begära ett hänskjutande för förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, medför således inte en annan bedömning av den omständigheten att ett beslut att hänskjuta en koncentration till de nationella myndigheterna direkt berör detta utomstående företag.

(se punkterna 67 och 68)

3. Andra rättssubjekt än dem som ett beslut riktar sig till kan endast göra gällande att de är personligen berörda i den mening som avses i artikel 230 EG om beslutet angår dem på grund av

vissa egenskaper som är utmärkande för dem eller på grund av en faktisk situation som särskiljer dem från alla andra personer och därigenom försätter dem i en ställning som motsvarar den som en person har som ett beslut riktar sig till.

Eftersom, mot bakgrund av att det är fråga om tillämpning av förordning nr 4064/89, ett utomstående företag, i dess egenskap av huvudsaklig konkurrent till de parter i koncentrationen vars ställning beaktats av kommissionen under det administrativa förfarandet och mot bakgrund av dess deltagande under nämnda förfarande, ansetts vara personligen berört av ett kommissionsbeslut att förklara koncentrationen förenlig med den gemensamma marknaden, skall nämnda företag även anses vara personligen berört av beslutet att hänskjuta undersökningen av koncentrationen till de behöriga myndigheterna i en medlemsstat, eftersom företaget genom nämnda beslut fråntagits möjligheten att inför gemenskapsdomstolen väcka talan mot de bedömningar som det hade kunnat väcka talan mot om ärendet inte hade hänskjutits.

(se punkterna 69–71 och 74–79)

4. För att en koncentration skall kunna bli föremål för ett hänskjutande med stöd av artikel 9 i förordning nr 4064/89 måste två villkor vara uppfyllda samtidigt. För det första skall koncentrationen hota att skapa eller för-

stärka en dominerande ställning som medför att den effektiva konkurrensen påtagligt kommer att hämmas på en marknad inom medlemsstaten i fråga. För det andra skall denna marknad uppvisa alla kännetecken på en avgränsad marknad.

Villkoren för hänskjutande har rättslig karaktär och måste tolkas utifrån objektiva kriterier. Av denna anledning skall gemenskapsdomstolarna, med hänsyn till såväl de konkreta omständigheter i målet som de ställs inför som de tekniska och komplicerade bedömningar som utförs av kommissionen, utöva en fullständig kontroll vad gäller frågan huruvida en koncentration omfattas av tillämpningsområdet för artikel 9.2 a i den nämnda förordningen.

(se punkterna 101 och 102)

skälen för att detta inte gjorts tidigare, men att det framgår av själva ordalydelsen av denna bestämmelse att den är tillämplig utan hinder av artikel 48.2 i rättegångsreglerna, i vilken det föreskrivs att nya grunder inte får åberopas under rättegången, såvida de inte förorsakas av rättsliga eller faktiska omständigheter som framkommit först under förfarandet.

En dom som avkunnats efter det att talan väckts, som parterna har åberopat för att motivera ett argument och som endast bekräftar en rättslig situation som parterna kände till vid den tidpunkt då de väckte sin talan, kan inte avses vara en omständighet som medger att en ny grund får läggas fram.

En grund som utgör en utvidgning av en grund som tidigare — direkt eller implicit — har åberopats i ansökan och som har ett nära samband med denna kan emellertid prövas i sak.

(se punkterna 109–111)

5. I artikel 76a.3 i förstainstansrättens rättegångsregler föreskrivs att parterna, i samband med en skyndsam handläggning, visserligen under det muntliga förfarandet kan komplettera sin argumentering och åberopa ytterligare bevisning, samtidigt som de skall ange
6. Det framgår av själva ordalydelsen i artikel 9.3 i förordning nr 4064/89 att kommissionen, när den utreder möjligheten att hänskjuta undersökningen av en koncentration till nationella myndigheter, är skyldig att fastställa den avgränsade karaktären av en marknad

på grundval av för det första en definition av marknaden för ifrågavarande varor och tjänster och för det andra en definition av den geografiska referensmarknaden, i den mening som avses i artikel 9.7.

för ifrågavarande varor och tjänster i en medlemsstat är "väsentligt" annorlunda och således utgör olika geografiska marknader, skall dessa marknader anses vara avgränsade marknader i den mening som avses i artikel 9.2 i förordning nr 4064/89.

(se punkterna 114–116)

Såsom framgår av såväl artikel 9.7 i förordning nr 4064/89 som punkt 8 i kommissionens tillkännagivande om relevant marknad i gemenskapens konkurrenslagstiftning, omfattar den geografiska marknad som skall beaktas det område inom vilket de berörda företagen medverkar i utbudet och efterfrågan av varor och tjänster, där konkurrensförhållandena är tillräckligt likartade och vilket kan skiljas från angränsande områden, framför allt därför att konkurrensvillkoren är väsentligt annorlunda inom de områdena. Vid denna bedömning skall hänsyn särskilt tas till de berörda varornas eller tjänsternas beskaffenhet och egenskaper, till eventuella hinder för inträde på marknaden, till konsumentpreferenser och till att det föreligger väsentliga skillnader i företagens marknadsandelar eller betydande pris-skillnader mellan det berörda området och angränsande områden.

Eftersom bedömningen av alla dessa omständigheter leder till slutsatsen att konkurrensvillkoren på marknaderna

7. På området för företagskoncentrationer, avser den rättsliga kontrollen av kommissionens bedömningar i fråga om definitionen av referensmarknader prövningen av huruvida det föreligger en uppenbart oriktig bedömning.

(se punkt 119)

8. Även om kommissionen förfogar över ett stort utrymme för skönsmässig bedömning när den skall göra sitt val att hänskjuta undersökningen av en koncentration till de behöriga myndigheterna i en medlemsstat i enlighet med artikel 9.3 första stycket i förordning nr 4064/89, är detta utrymme inte obegränsat. Kommissionen kan nämligen inte besluta att verkställa hänskjutandet om vid tidpunkten för prövningen av den begäran om hänskjutande som delgivits av den berörda

medlemsstaten ett antal klara och samstämmiga indicier visar att nämnda hänskjutande inte kan åstadkomma att en effektiv konkurrens upprätthålls eller återupprättas på de berörda marknaderna, så att det inte var nödvändigt att kommissionen själv handlade ärendet.

Den kontroll som i detta hänseende utförs av gemenskapsdomstolarna är begränsad och måste, med hänsyn till ordalydelsen i artikel 9.3 och 9.8 i förordning nr 4064/89, inskränkas till en granskning av huruvida kommissionen, utan att göra sig skyldig till en uppenbart felaktig bedömning, vid antagandet av beslutet kunde anse att ett hänskjutande till de nationella konkurrensmyndigheterna skulle göra det möjligt att upprätthålla eller återupprätta en effektiv konkurrens på de berörda marknaderna, så att det inte var nödvändigt att kommissionen själv handlade ärendet.

(se punkterna 174–176)

heter som är karaktäristiska för varje ärende, utan att vara bunden av tidigare beslut som avser andra ekonomiska aktörer, andra marknader för varor och tjänster eller andra geografiska marknader vid andra tidpunkter. Av samma skäl kan kommissionens tidigare beslut avseende koncentrationer inom en bestämd sektor inte vara avgörande för beslutet, som kommissionen skall fatta angående en begäran om hänskjutande till de nationella myndigheterna av en koncentration som inträffar inom samma sektor.

(se punkt 191)

10. Beslutsdelen i en rättsakt kan inte skiljas från sin motivering, och om beslutsdelen behöver tolkas skall det således ske med beaktande av de skäl som föranledde att den antogs.

(se punkt 211)

9. Den omständigheten att kommissionen, på området för företagskoncentrationer, i en given sektor har beslutat att själv undersöka transaktionen och tidigare har förbjudit vissa koncentrationer på intet sätt på förhand kan vara avgörande för huruvida en senare koncentration skall hänskjutas eller för resultatet av undersökningen, eftersom kommissionen är skyldig att genomföra en särskild analys av varje anmäld transaktion i förhållande till de omständig-

11. Inom ramen för en prövning av villkoren för hänskjutande i artikel 9.2 a i förordning nr 4064/89 kan kommissionen inte, utan risk för att artikel 9.3 första stycket b i sagda förordning förlorar sin innebörd, ägna sig åt en undersökning av huruvida koncentrationen är förenlig med den gemensamma marknaden som kan binda de berörda nationella myndigheterna i sakfrågan. Kommissionen skall i stället inskränka sig till att kon-

trollera om, vid första påseendet och på grundval av uppgifter som den förfogar över vid tidpunkten för bedömningen av huruvida begäran om hänskjutandet är välgrundad, den koncentration som är föremål för begäran om hänskjutande hotar att skapa eller förstärka en dominerande ställning på de berörda marknaderna. Så länge de nationella konkurrensmyndigheterna iakttar sina skyldigheter enligt såväl artikel 9.6 och 9.8 i förordning nr 4064/89 som artikel 10 EG, är de dock fria att besluta i sak angående den koncentration som har hänskjutits till dem på grundval av en egen undersökning som utförs med tillämpning av nationell konkurrensrätt.

(se punkt 217)

12. Den skyldighet som gemenskapsinstitutionerna har enligt artikel 253 EG att motivera sina beslut syftar till att ge gemenskapsdomstolarna en möjlighet att utföra sin laglighetskontroll och till att ge de berörda kännedom om motiven till den vidtagna åtgärden för att de skall kunna försvara sina rättigheter och kontrollera om beslutet är väl-

grundat eller ej. För att denna skyldighet skall iakttas måste ett beslut att hänskjuta till de nationella myndigheterna som antagits med stöd av artikel 9.3 första stycket i förordning nr 4064/89 om kontroll av företagskoncentrationer innehålla en tillräcklig och relevant redogörelse för vilka omständigheter som beaktas vid avgörandet dels av om det föreligger ett hot om att en dominerande ställning kan skapas eller förstärkas som medför att den effektiva konkurrensen påtagligt skulle hämmas på en marknad inom den berörda medlemsstaten, dels en avgränsad marknad.

Kommissionen är emellertid skyldig att motivera sina beslut genom att ange de faktiska omständigheter och rättsliga faktorer som är avgörande för åtgärdens rättsenlighet och de överväganden som ligger till grund för beslutet. Det fordras emellertid inte att den nämner alla de faktiska och rättsliga omständigheter som berörts under det administrativa förfarandet av varje berörd person.

(se punkterna 225, 227 och 232)